

65
BG

ФАКТИ

Европейска агенция за безопасност и здраве при работа

Вашите права на безопасна и здравословна работа – съвети към младите хора

Ако претърпите злополука или увредите здравето си по време на работа може да се наложи да живеете с последствията до края на живота си и това не е шега. Този Лист Факти осигурява информация за правата и отговорностите ви. Друг Лист Факти е посветен на опасностите, за които трябва да внимавате.

В какво се състои важността на въпроса?

Според европейската статистика процентът на увреждания по време на работа при младите хора на възраст 18-24 години е с 50% по-висок отколкото в останалите възрастови групи работещи. Всяка година стотици хиляди млади хора в Европа претърпяват злополуки или заболяват в резултат от работата си. За нещастие, някои загиват, а единици даже не преживяват първия си работен ден. Някои професионални заболявания като рак, болки в гърба, загуба на слух и други се развиват бавно, с течение на времето. А повечето от трагедиите могат да бъдат предотвратени.

Като млад човек започващ работа вероятността да сте изложен на риск е по-голяма ако не сте напълно зрял физически и умствено; а ако сте под 18 години – законът ви забранява да извършвате определен вид опасни работи.

Освен това, тъй като сте новак в работата и на работното място, ви липсва опит в работата и информираност за рисковете за безопасността и здравето, които могат да съществуват на работното място, като и за това какво трябва да прави работодателят във връзка с рисковете и какво трябва да правите вие. Способността да се разпознават потенциални опасности и рискове при работа изисква здрав разум, но също така и наблюдателност, обучение и опит. Имате право да поставяте под съмнение неща, които ви изглеждат опасни, но същевременно може би не се чувствате уверен да ги казвате, или пък може да приемате нещата, тъй като искате да докажете на работодателя и колегите, че сте смел и не се страхувате.

Само статистика?

Едно 17-годишно момиче на работа в пекарница по време на ученическата си ваканция, загубва част от пръста си в една машина. Работила е само един час когато ръката ѝ била повлечена в машината. За повреденото предпазно устройство е било съобщено, но е нямало текущо поддържане. Тя пък не била получила необходимото обучение за работа с машината, а супервайзорът ѝ въобще не е знаел, че работи на машината.

Едно 18-годишно момче, работещо на строителна площадка, почина от раните си когато кран изпусна товара си от 750 кг. върху него от височина 5 метра. Младите работници не били назначени на подходящи работни места и не били обучени, а фирмата проявила престъпна небрежност по отношение на процедурите за безопасност.

Важни неща

Безопасността и здравето не са куп безсмислени, досадни правила. Целта е да бъдете здрав и в безопасност, както в момента, така и в бъдеще да съхраните здравето си, за да можете да се наслаждавате пълноценно на живота. Не трябва да рискувате живота си или някоя част от тялото си в резултат на работата.

Освен за личната ви безопасност, трябва да знаете как да работите без да излагате на риск колегите си. Помислете си как бихте се почувствали ако се случи нещастие с някой ваш колега заради нещо, което сте направили, даже и не по ваша вина.

Ето защо трябва да сте запознат с безопасността и здравето при работа - какво трябва да направи работодателя за ви предпази, какво трябва да правите вие и какви са правата ви.

Началникът ви е отговорен за вашата безопасност

Всеки един работодател има законово и морално задължение да ви пази. Той трябва да идентифицира опасностите за здравето и безопасността на работното място, да прецени рисковете и да въведе превантивни мерки. Опасност е всяко нещо, което може да причини заболяване или увреждане. Риск е вероятността това да се случи. При повечето злополуки има или недооценяване на рисковете, или липса на действие за техния контрол. Към рисковете спадат шум, работа с химикали, повдигане, провиснали проводници, работа с компютър по цял ден и даже тормоз от страна на началници или колеги. Освен това работодателите са задължени да осигурят специална защита на особено рискови групи работещи, включващи и младите хора. Например, те трябва да ви дадат работа, която е по вашите възможности и да осигурят подходящ надзор (наблюдение).

Допълнителна защита, ако сте под 18 години

Ако сте под 18 годишна възраст се прилагат специални мерки за защита. Не трябва да вършите работа, която:

- е извън вашия физически и физиологичен капацитет;
- ви излага на въздействието на токсични вещества;
- ви излага на въздействието на увреждаща радиация;
- е свързана с рискове от екстремни температури, шум или вибрации;
- може да доведе до злополуки поради липсата ви на опит, обучение или внимание към безопасността,

освен ако са изпълнени едновременно условията:

- да сте по-голям от възрастта до която задължително се ходи на училище;
- професионалното ви обучение да го изисква;
- да сте под компетентно наблюдение;
- работодателят да гарантира необходимата защита.

Листът Факти "Защита на младите хора на работното място" съдържа по-подробна информация за ограниченията в задачите, възрастта и работното време, както и строги възрастови ограничения за работа през ваканциите или след училище, ако все още сте в училищна възраст и имате разрешение да работите. Проверете националното законодателство за точните изисквания.

Свикнете с това – трябва да знаете правата си

Имате право:

- да знаете какви опасности съществуват на работното ви място, какво трябва да направите за да сте в безопасност и как трябва да постъпите ако стане злополука или авария;
- да получите информация, инструкции и обучение по тези въпроси, които да са конкретни за дадената работа и да са безплатни;
- да бъдете снабден безплатно с необходимите лични предпазни средства;
- да взимате участие, като задавате въпроси, съобщавате за опасни практики или условия и да бъдете консултиран от работодателя по въпросите на безопасността и здравето при работа.

Ако имате съмнения относно безопасността на някои страни от работата ви и от това, което се изисква от вас, имате право и задължение да информирате супервайзора относно съмненията си. В края на краищата имате право да откажете да извършите опасна работа. Не сте задължен да вършите нещо опасно само защото началникът ви кара да го направите или пък защото останалите го правят.

Свикнете с това – действайте отговорно

Безопасността не е задължение единствено на работодателя, а работата не е игра. По закон вие сте задължен да се грижите за себе си и за другите и да сътрудничите на работодателя по въпросите на безопасността и здравето при работа. Например, вие трябва да:

- спазвате всички правила за безопасност, инструкции и наученото по време на обучението, включително за ползване на оборудването и машините, предпазните устройства или личните предпазни средства, като ръкавици или маски и др.;
- съобщавате на супервайзора за всички опасности за здравето и безопасността.

Как да получите помощ

- Разговаряйте за проблема с началника си и с органа по безопасност и здраве при работа.
- Разговаряйте с представителя на работещите по безопасността или с човек от профсъюзите.
- Ако има лекар, медицинска сестра или друг специалист от службата по трудова медицина, говорете с тях. При посещение на личния лекар с някакво оплакване, кажете му какво работите.
- Разговаряйте с родителите си.
- Ако все още сте учещ, говорете с учителите си или информирайте организаторите на трудовата практика.
- Говорете с възрастен на когото се доверявате.
- Ако е необходимо, свържете се с Инспекцията по труда, за да се оплачете.

Бъдете информирани: материали за безопасността и здравето при работа на младите хора има на адрес <http://ew2006.osha.eu.int/>; информация за опасности и рискове на отделни работни места има на <http://osha.eu.int/>; източниците за информация включват националната ви институция по безопасност и здраве при работа, професионалните съюзи и организациите на работодателите.

Информация за законодателството в тази област в България можете да намерите на:

- <http://www.mlsp.government.bg>
- <http://git.mlsp.government.bg>
- <http://osha.mlsp.government.bg>

Европейска агенция за безопасност и здраве при работа

Gran Via, 33, E-48009 Bilbao, Spain

Тел.: (34) 944 79 43 60, факс (34) 944 79 43 83

E-mail: information@osha.eu.int